

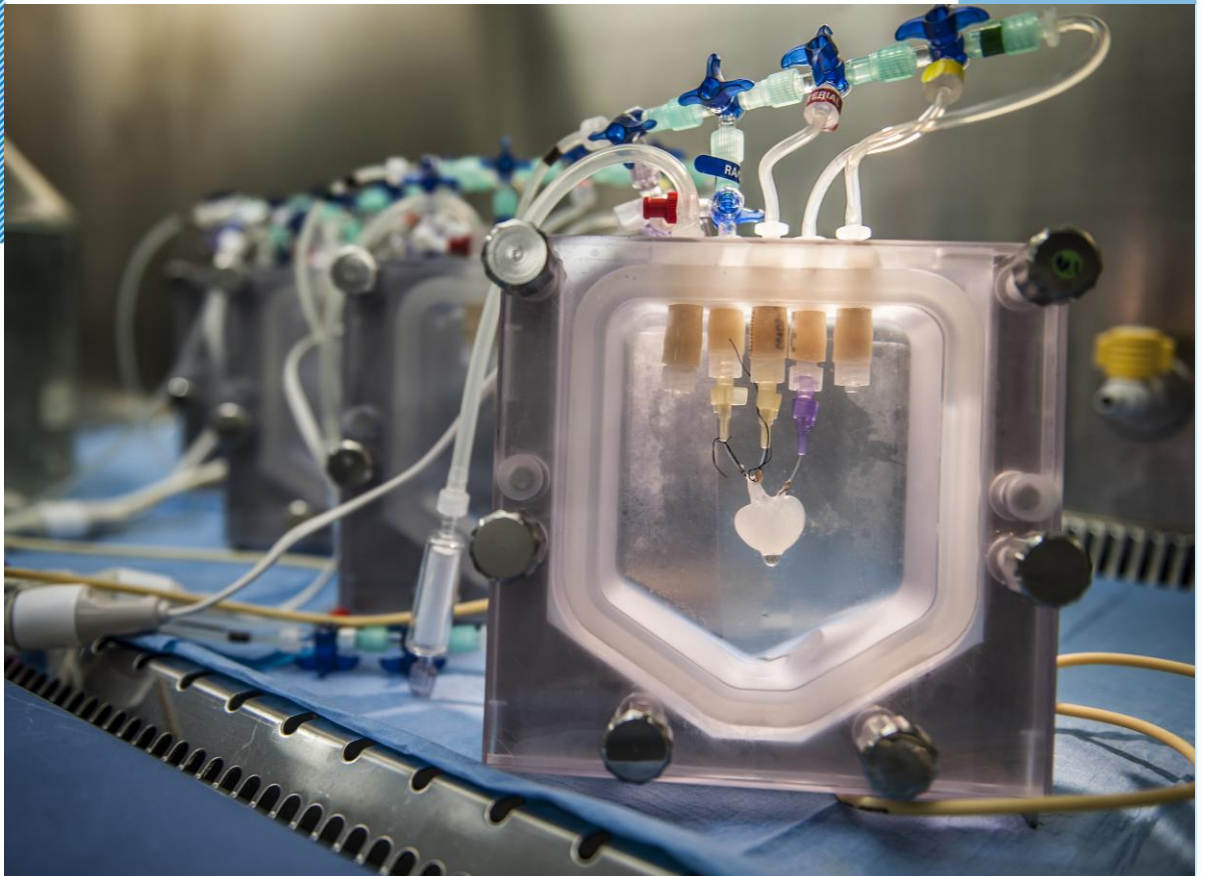

Bontius
Stichting

LUMC Research
Foundation

Bontius Stichting

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Bestuursverslag.....	4
Voorwoord.....	5
1. Beleid en organisatie	6
2. Relatiegerichte fondsenwerving.....	8
3. Toelichting op de resultaten	10
4. Aansprekende projecten en acties	12
4.1 Projecten.....	13
4.2. Nalatenschap	18
4.3 Fellowship	19
4.4 Bijzondere acties van donateurs.....	20
Jaarrekening.....	22
5. Balans Bontius Stichting (na verwerking resultaat)	23
6. Staat van baten en lasten	24
7. Waarderingsgrondslagen.....	25
8. Toelichting op de balans Bontius Stichting.....	27
9. Toelichting op de staat van baten en lasten Bontius Stichting.....	30
Overige gegevens.....	32
10. Statutaire winstregeling.....	33
11. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	34

Bestuursverslag

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de LUMC Bontius Stichting. Elke dag zetten artsen en onderzoekers van het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) zich in om ernstige ziektes dichterbij genezing te brengen en patiënten nieuw perspectief te bieden. Wetenschappelijk onderzoek is kostbaar en (aanvullende) financiering noodzakelijk. De Bontius Stichting ondersteunt bij het werven van financiering voor het wetenschappelijk onderzoek van het LUMC.

2019 is voor de Bontius Stichting wederom een succesvol jaar geweest dankzij de inzet en donaties van velen. Of u nu een benefietavond organiseerde of een sportieve prestatie leverde voor het goede doel, of u nu eenmalig of periodiek geeft aan onze onderzoeken, uw naam is ook in 2019 verbonden aan onze stichting. In 2019 is er opnieuw met veel energie gewerkt aan het leggen en onderhouden van contacten met onze donateurs, in Nederland en in het buitenland. Onze donateurs leveren immers een belangrijke bijdrage aan het mogelijk maken van wetenschappelijk onderzoek in het LUMC. In dit verslag leest u over de acties die door onze donateurs zijn opgezet en waarvoor wij u zeer dankbaar zijn.

In 2019 deden zich enkele wisselingen in de samenstelling van het bestuur voor. Per 1 januari 2019 trad prof. dr. Pancras Hogendoorn toe tot het bestuur van de stichting. Hij vervangt prof. dr. Willy Spaan als lid van het bestuur namens het LUMC. Per 1 maart 2019 trad drs. Wim Weijland toe tot het bestuur. Mevrouw mr. Ankie Broekers-Knol trad in juni 2019 af als bestuurslid in verband met het aanvaarden van de positie van staatssecretaris Justitie en Veiligheid in het kabinet Rutte-III. Mevrouw Broekers-Knol en de heer Spaan zetten zich beiden jarenlang in voor de Bontius Stichting, waarvoor wij hen zeer erkentelijk zijn.

Dit verslag geeft een inkijk in de verschillende wetenschappelijke onderzoeken waaraan velen van u in 2019 hebben bijgedragen. Onderzoeken die dankzij uw gift konden opstarten of konden uitbreiden. Denk daarbij aan onderzoek naar lymfeklierkanker, de ziekte van Huntington en onderzoek naar nachtblindheid.

In 2019 stelde het bestuur het Meerjarenbeleidsplan 2020-2023 op. Centraal hierin staan de missie en visie van de stichting. Er wordt aansluiting gezocht bij de maatschappelijke speerpunten die het LUMC koos binnen zijn Strategisch Plan 2019-2023: Oncologie, Regeneratieve geneeskunde (waaronder bekende onderzoeken vallen als diabetes type 1 en nierziekten) en Preventie (vanuit Population health). De Bontius Stichting blijft zich vol enthousiasme inzetten om extra financiering te realiseren voor het wetenschappelijk onderzoek binnen het LUMC om zo de kans op genezing te verhogen.

Alle donateurs, particulieren, bedrijven, stichtingen en vermogensfondsen: veel dank voor uw steun. Dankzij uw bijdrage kreeg het wetenschappelijk onderzoek in het LUMC opnieuw een prachtige impuls. Wij hopen uiteraard dat wij ook in de toekomst op u mogen rekenen.

Dr. A.H.E.M. Wellink
Voorzitter bestuur Bontius Stichting

1. *Beleid en organisatie*

De reguliere financiering van de zorg is veelal bestemd voor medische patiëntgerelateerde kosten, onderwijs- of onderzoekskosten. Er is echter meer financiële steun nodig: financiering van wetenschappelijk onderzoek vindt plaats dankzij bijdragen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Europese Unie, het bedrijfsleven, fondsaanbieders en particulieren.

De Bontius Stichting is opgericht om (aanvullende) financiering te realiseren voor wetenschappelijk onderzoek binnen het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC). Het LUMC heeft de ambitie grensverleggend te zijn op het gebied van zowel fundamenteel wetenschappelijk onderzoek als vernieuwende, hoogwaardige en specialistische patiëntenzorg. De Bontius Stichting maakt dergelijke projecten met externe financiering mogelijk. Het bestuur zet zich in voor zowel gevestigd wetenschappelijk onderzoek als kleinschalige wetenschappelijk onderzoeksprojecten.

Om deze doelen te realiseren is (aanvullende) financiering noodzakelijk. Alle middelen die de Bontius Stichting werft, worden volledig besteed aan wetenschappelijke projecten. Donaties die voor een specifiek project zijn bedoeld, komen uitsluitend daaraan ten goede. De Bontius Stichting is een door de Belastingdienst aangemerkte Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Financiële vergoeding

Het bestuur van de Bontius Stichting is onbezoldigd en kwam in 2019 vier keer bijeen. De Bontius Stichting heeft geen (betaalde) medewerkers in dienst. Alle geormerkte middelen die de Bontius Stichting ontvangt, worden volledig besteed aan wetenschappelijk onderzoek. Van alle niet-geormerkte middelen die de stichting ontvangt, wordt een deel besteed ter dekking van continuïteitskosten.

Historie

De naam van de Bontius Stichting herinnert aan de lange historie van het LUMC op medisch-wetenschappelijk terrein en is een eerbetoon aan de eerste hoogleraar geneeskunde in Leiden, Gerardus Bontius. De Bontius Stichting is opgericht in 1995 in Leiden als Stichting Academisch Ziekenhuis Leiden en draagt sinds 2007 de naam Bontius Stichting. Sinds 2018 is LUMC Research Foundation aan de naam toegevoegd, waarmee het internationale karakter en doelstelling van de Bontius Stichting worden benadrukt.

Bestuur

Dr. A.H.E.M. Wellink (voorzitter)
Mr. J.R. Brakema
Prof. dr. F.C. Breedveld
Mevrouw mr. A. Broekers-Knol (tot juni 2019)
Prof. dr. P.C.W. Hogendoorn
Prof. dr. A.J. Rabelink
Drs. W. Weijland

Financieel adviseur

De heer drs. G.H.M. van Loon

Uitvoerend secretaris

Mevrouw M. Vlieland (tot maart 2019)
Mevrouw M.E.J. Anthonisse (vanaf april 2019)

Doelfondsen

De Bontius Stichting wordt beschouwd als het Doelfonds Algemeen. Daarnaast zijn er 14 Doelfondsen met een specifiek onderzoeksgebied en een doelfondsbeheerder. De Bontius Stichting verzorgt de financiële diensten voor alle Doelfondsen. Doelfondsbeheerders ontvangen elk kwartaal een overzicht van hun liquiditeitspositie. In 2020 vond in verband met de coronacrisis en de door de Nederlandse overheid afgekondigde maatregelen (intelligente lock-down en social distancing) geen gezamenlijke bijeenkomst van doelfondsbeheerders plaats.

Overzicht Doelfondsen

<i>Doelfonds</i>	<i>Doelfondsbeheerder</i>
Doelfonds Algemeen	Het bestuur van de Bontius Stichting
Doelfonds Beeldverwerking	Prof. dr. ir. B.P.F. Lelieveldt
Doelfonds Heelkunde	Prof. dr. R.A.E.M. Tollenaar
Doelfonds Herman Snellen	Prof. dr. M.J. Schlij
Doelfonds Jo Keur	Prof. dr. P.C.W. Hogendoorn
Doelfonds Jon J. van Rood Transplantatiefonds	Prof. dr. R.E. Bontrop
Doelfonds Leukemie	Prof. dr. J.H. Veelken
Doelfonds Longziekten	Prof. dr. P.E. Postmus
Doelfonds LUMC Kankerfonds	Prof. dr. J.H. Veelken
Doelfonds Lumina (Neurologie)	Prof. dr. J.J.G.M. Verschuuren
Doelfonds Medische Oncologie	Prof. dr. A.J. Gelderblom
Doelfonds Radiotherapie	Mevrouw prof. dr. C.A.M. Marijnen; per 1 maart 2019 prof. dr. C.R.N. Rasch
Doelfonds Reumatologie	Prof. dr. T.W.J. Huizinga
Doelfonds Urologie	Prof. dr. R.C.M. Pelger
Doelfonds Van de Kamp (Humane Genetica)	Prof. dr. ir. S.M. van der Maarel

Fonds op Naam Bollenstreekfonds

Het Fonds op Naam dat voortvloeide uit het Genootschap Landgoed Keukenhof kreeg in 2019 zijn definitieve naam: *Bollenstreekfonds Chirurgische oncologie voor vroege opsporing van kanker*. Dit Bollenstreekfonds werft, evenals daarvoor het Genootschap Landgoed Keukenhof dat deed, via eenmalige of periodieke schenkingen van particulieren voor het onderzoek naar vroege opsporing van kanker via bloed- en weefselonderzoek, onder leiding van prof. dr. Rob Tollenaar en dr. Wilma Mesker.

Fonds op Naam voor onderzoek naar cardiovasculaire pijn

Een team onder leiding van prof. dr. Marco de Ruiter en cardioloog dr. Monique Jongbloed van de afdeling Anatomie en Embryologie van het LUMC start in 2020 een onderzoek naar cardiovasculaire pijn. Ze kijken hierbij tot in detail naar verschillen in zenuwregulatie en pijnperceptie bij mannen en vrouwen. Het Fonds op Naam is mogelijk door een nalatenschap van prof. dr. E.C.M (Bep) Hoefsmit, die destijds haar proefschrift over cardiovasculair onderzoek voltooide op de afdeling Anatomie & Embryologie van het LUMC.

2. Relatiegerichte fondsenwerving

Wijze van fondsenwerven

De stichting werft zowel algemene, niet-geormerkte giften als geormerkte giften voor wetenschappelijk onderzoek binnen het LUMC, in nauwe samenwerking met afdelingshoofden en medewerkers van het LUMC. Voor de werving zijn communicatiemiddelen zoals websites, presentaties, fotomateriaal, folders en filmpjes beschikbaar, worden bijeenkomsten georganiseerd en wordt deelgenomen aan evenementen. Rapporteren over de resultaten gebeurt aan de hand van een vastgesteld format.

Ook in 2019 zijn vanuit de stichting vermogensfondsen en stichtingen aangeschreven. Dit leverde evenals in 2018 een substantiële bijdrage op voor wetenschappelijk onderzoek in het LUMC.

De kosten voor de werving worden vergoed door het LUMC en komen op geen enkele wijze ten laste van de geworven middelen. Aan marketing en communicatiekosten is in 2019 in totaal een bedrag van € 14.510 aan het LUMC in rekening gebracht, dit bedrag is nagenoeg gelijk aan 2018. Deze kosten worden zo laag mogelijk gehouden.

Verantwoording projecten

De Bontius Stichting streeft ernaar alle donateurs betrokken te houden bij de projecten en hen te informeren over de voortgang van de te realiseren wetenschappelijke onderzoeken. Donateurs ontvangen persoonlijk een bedankbericht voor hun gift en kunnen de voortgang op de Facebookpagina 'Steun het LUMC' en via de website www.bontiusstichting.nl op de voet volgen. In 2019 organiseerde de Bontius Stichting diverse bijeenkomsten om donateurs te informeren over de onderzoeksprojecten. De afdelingen die het aangaat, zijn hierbij nauw betrokken.

Promotie

Naast de Bontius Stichting kent het LUMC sinds eind 2016 de LUMC Vrienden Stichting. De LUMC Vrienden Stichting heeft een eigen bestuur en is opgericht om extra financiering te realiseren voor projecten die waarde toevoegen aan het welzijn van patiënten en hun naasten in het LUMC, zoals de kindvriendelijke inrichting van het Willem-Alexander Kinderziekenhuis, kunst en tentoonstellingen of een nabestaandenmonument voor mensen die hun lichaam aan de wetenschap hebben gedoneerd.

Naast de gezamenlijke Facebookpagina 'Steun het LUMC' is er een brochure beschikbaar en is er een gezamenlijke rubriek in het LUMC-medewerkersblad LUMENS. Ook het LUMC Magazine, voor patiënten van het LUMC, besteedt aandacht aan onderzoeksprojecten die mogelijk zijn gemaakt door de Bontius Stichting. Deze publiciteit draagt bij aan de bekendheid van de stichting bij zowel medewerkers als patiënten, hun naasten en bezoekers van het LUMC.

Patiënten of familie van patiënten van het LUMC organiseren steeds vaker acties om fondsen te werven voor wetenschappelijk onderzoek in het LUMC. De Bontius Stichting is hen zeer dankbaar en ondersteunt deze initiatieven met informatiemateriaal en (social) media aandacht. Ook is voor deze acties een logo beschikbaar, met een bijpassend format voor actieflyers en -posters. Waar mogelijk is de Bontius Stichting of een medewerker van het LUMC, die nauw is betrokken bij het onderzoek, aanwezig bij een actie of evenement. De betrokkenheid van de medewerkers helpt om de Bontius Stichting bekendheid te geven.

De Bontius Stichting heeft een eigen website www.bontiusstichting.nl en diverse campagnesites voor onder andere onderzoek naar botsarcomen, endometriose, melanomen en diabetes type 1.

Bestedingen

Geormerkte giften worden uitsluitend besteed aan de onderzoeksprojecten waarvoor zij zijn bestemd. Verantwoording voor de bestedingen wordt afgelegd via de jaarrekening waarover een controleverklaring van de onafhankelijke accountant wordt afgegeven.

Risico's en onzekerheden

De Bontius Stichting verwacht haar activiteiten in 2020 voort te zetten en (aanvullende) financiering te realiseren voor wetenschappelijk onderzoek in het LUMC. De stichting sluit in het Meerjarenbeleidsplan 2020-2023 aan bij de maatschappelijke speerpunten en innovatieve onderzoeksthema's die het LUMC voor de periode 2018-2023 koos en die hieronder worden genoemd.

Vooruitblik naar 2020 en verder

Innovatie in de gezondheidszorg is nodig om de maatschappelijke uitdagingen van de komende decennia te kunnen aanpakken. De Bontius Stichting zet zich in om financiële middelen te werven voor wetenschappelijke onderzoeken die passen bij de visie en strategie van het LUMC (<https://strategie.lumc.nl/>). De inspanningen van de Bontius Stichting zijn dan ook gericht op financiering van onderzoeken op de door het LUMC gekozen maatschappelijke speerpunten, namelijk Oncologie, Regeneratieve geneeskunde en Population health.

Voor het verwezenlijken van de ambities bouwt het LUMC voort op een stevig fundament met Leidse toponderzoekers. Vanuit de maatschappelijke vraag en een herkenbaar profiel kiest het LUMC voor tien innovatieve, afdelingsoverstijgende onderzoeksthema's die vanuit samenhang en synergie worden ingevuld, te weten Academic Pharma, Neuro Science, Cancer, (Auto-) Immunity, 'Cell, Tissue & Organ (Tx)', Cardio Vascular, Genetics, Infection, Lifecourse, Prevention & Lifestyle. De Bontius Stichting sluit de fondsenwervende activiteiten aan bij deze onderzoeksfocus en draagt zo bij aan de wetenschappelijke en klinische sterktes en ambities van het LUMC.

Door de juiste onderzoeksvorstellen te koppelen aan de juiste vermogensfondsen, bedrijven en particulieren en de resultaten van het onderzoek vervolgens te communiceren, ontstaat maatschappelijke impact. Naast de voortdurende verbetering en uitbreiding van huidige wervingskanalen zoekt het LUMC ook in 2020 naar nieuwe wegen om het wetenschappelijk onderzoek verder te stimuleren.

In 2019 is er naast wervingsactiviteiten aandacht besteed aan de professionalisering van het fondsenwervingsteam, het tot stand komen van een CRM-systeem (Customer Relationship Management-systeem) en heldere afspraken over het aanvragen, rapporteren en afronden van projecten. Deze professionalisering zal in 2020 aandacht blijven krijgen.

Impact Coronavirusepidemie

Als gevolg van de Coronavirusepidemie kondigde de Nederlandse overheid begin maart 2020 een aantal drastische maatregelen af, waardoor het openbare leven in Nederland nagenoeg tot stilstand kwam. De overheidsmaatregelen (intelligente lock-down en social distancing) hebben geen gevolgen voor de bedrijfsvoering en het voortbestaan van de Bontius Stichting voor het jaar 2020 en daarna. Wel is op dit moment nog onvoldoende duidelijk wat het langetermijneffect is van het stilleggen of vertragen van onderzoeksprojecten op het financiële resultaat van de Bontius Stichting.

3. Toelichting op de resultaten

In totaal heeft de Bontius Stichting in 2019 € 2.233.213 aan donaties ontvangen, waarvan € 2.192.869 een geormerkte bestemming heeft. De niet-geormerkte donaties bedroegen € 40.344. Over de jaren heen zien we fluctuerende inkomsten.

Doelfonds Algemeen

<i>Onderzoek</i>	<i>(Hoofd)onderzoeker</i>	<i>In €</i>
Cardiovasculaire pijn	Prof. dr. M.C. de Ruiter en dr. M.R.M. Jongbloed	230.872
CBR1	Dr. J. Wijnholds	150.360
Vroege opsporing van kanker (Uitgezaaid) melanoom	Prof. dr. R.A.E.M. Tollenaar Dr. H.W. Kapiteijn	149.644 113.230
Beta-cell transplantation at alternative sites	Prof. dr. E.J.P. de Koning	100.000
Ziekte van Huntington	Dr. W.M.C. van Roon-Mom	91.168
Lymfeklierkanker	Dr. J.S.P. Vermaat MSc	91.300
Gekweekte kunstnier/ 'Zorg op maat voor oudere nierpatiënt'	Prof. dr. A.J. Rabelink	83.050
Establishment iPSC facility	Prof. dr. E.J.P. de Koning	80.000
Pancreatic Progenitor Cells	Prof. dr. E.J.P. de Koning	75.000
Botsarcomen	Prof. dr. P.D.S. Dijkstra	74.219
Diabetes Type 1 eilandjes van Langerhans	Prof. dr. E.J.P. de Koning	60.935
ProPark	Prof. dr. J.J. van Hilten	50.000
Host-parasite interaction to prevent type 2 diabetes and asthma	Prof. dr. M. Yazdanbakhsh	50.000
Schedelbasischirurgie	Dr. A.G.L. van der Mey	50.000
Hora-Est studie	Dr. M.C. Burgmans	50.000
Fibreuze dysplasie	Prof. dr. P.D.S. Dijkstra	45.589
MYOD1 mutaties/skeletspierkanker	Dr. K. Szuhai	45.000
Experimentele dragerschap met non-toxicogene Clostridium difficile	Dr. M. Roestenberg	44.826
Image Guided Surgery	Dr. A.L. Vahrmeijer	41.000
Fellowship T.S. van Solinge – hersentumoren (betreft donaties 2018 en 2019)	Prof. dr. W.C. Peul en dr. mr. M.L.D. Broekman	40.000
Oogmelanomen	Prof. dr. M.J. Jager	29.970
Beter detectie van eierstokkanker	Dr. I.T.A. Peters	29.662
Therapeutische vasculaire disregulatie	Dr. M. Palmen en M.E. van Vessem MSc	25.000
Leefstijlcentrum	Prof. H. Pijl	25.000
Diabetes Type 1	Prof. dr. B.O. Roep	23.626
Neurofibromatose type2	Drs. K.S. Koetsier	20.539
Herhaalde miskramen	S.M. van den Berg-Bloemenkamp	12.000
Stembandkanker	Drs. M. Hendriksma	11.500
CADASIL	Dr. S.A.M.J. Lesnik Oberstein	10.201
Pilot SOA diagnostiek – checkjezelf.nu	Dr. B.C. Mourik	10.000
Clusterhoofdpijn – biologische klok	Dr. F. Fronczek	7.283
DNA Methylering bij huidlymfomen	Prof. dr. M.H. Vermeer	4.000
E-QUSUM (Endometriose)	Drs. J. Metzemaekers	2.557
CAHAL (Kindercardiologie)	Dr. D.R. Koolbergen	2.500
Aplastische anemie	Dr. C.J.M. Halkes	1.488
Insuline producerende cellen	Prof. dr. E.J.P. de Koning	750
Minder toxisch maken van chemotherapie	Prof. dr. J.J.C. Neefjes	500
Ziekte van Huntington juveniele vorm	H.S. Bakels MSc en dr. S.T de Bot	499

<i>Onderzoek</i>	<i>(Hoofd)onderzoeker</i>	<i>In €</i>
Longkanker	Prof. dr. P.E. Postmus	242
Hypofyse acromegalie	Prof. dr. N.R. Biermasz	242
Malariaonderzoek ter nagedachtenis van Shahid Khan		175
Overige bijdragen (diverse onderzoeken)		345
Subtotaal Doelfonds Algemeen		1.934.272
Overige Doelfondsen	<i>Doelfondsbeheerder</i>	<i>In €</i>
Projecten Leukemie	Prof. dr. J.H. Veelken	119.862
Projecten Urologie	Prof. dr. R.C.M. Pelger	78.600
Projecten LUMC Kankerfonds	Prof. dr. J.H. Veelken	29.278
Projecten Beeldverwerking	Prof. dr. ir. B.P.F. Lelieveldt	21.250
Projecten Lumina	Prof. dr. J.J.G.M. Verschuuren	7.383
(Neurologie Hoofdpijnonderzoek)		
Projecten Longziekten	Prof. dr. P.E. Postmus	1.713
Projecten Jon J. van Rood Transplantatiefonds	Prof. dr. R.E. Bontrop	500
Projecten Heelkunde	Prof. dr. R.A.E.M. Tollenaar	11
Subtotaal overige Doelfondsen		258.597
Totaal geormerkte donaties		2.192.869
Totaal niet-geormerkte donaties		40.344
Totaal geormerkte en niet-geormerkte donaties		2.233.213

4. Aansprekende projecten en acties

In dit jaarverslag noemen we enkele wetenschappelijke onderzoeken die financieel zijn gesteund door particulieren, bedrijven, stichtingen en vermogensfondsen. U leest over een onderzoek dat met een nalatenschap mogelijk wordt en we geven een voorbeeld van een LUMC Fellowship.

Naast de beschreven projecten waren er bijdragen aan heel veel andere projecten, klein en groot. De Bontius Stichting wil iedereen die op welke wijze dan ook een bijdrage leverde aan de doelen van de Bontius Stichting hartelijk dank voor de inzet en steun.

4.1 Projecten

Patiënten behandelen met genetisch veranderde T-cellen

De afdeling Hematologie van het LUMC werkt aan de ontwikkeling van nieuwe methodes om afweercellen in te zetten als geneesmiddel voor patiënten met leukemie, lymfeklierkanker of multipel myeloom. T-cellen zien hun doelwit door een specifieke structuur, de zogenaamde T-celreceptor (TCR). Een TCR is een stukje eiwit op de celwand van de T-cel. Verschillende T-cellen hebben een verschillende TCR afhankelijk van wat ze herkennen. In het laboratorium is het mogelijk het genetisch materiaal dat verantwoordelijk is voor de aanmaak van zo'n TCR grootschalig te vermenigvuldigen zodat het overgezet kan worden in T-cellen van de patiënt. Dit is een vorm van genterapie.

In ons laboratorium hebben dr. Mirjam Heemskerk en dr. Marieke Griffioen in de afgelopen jaren TCR geïdentificeerd die gebruikt kunnen worden bij de behandeling van verschillende vormen van leukemie, lymfomen en multiple myeloom. Deze TCR zijn nu in ontwikkeling voor een klinische toepassing. Onder leiding van dr. Inge Jedema wordt in ons eigen productielaboratorium samen met de apotheek van ons ziekenhuis en industriële partners gewerkt aan de toepassing van dit levend geneesmiddel. De toestemmingen en vergunningen om deze behandelingen te gaan uitvoeren, zijn inmiddels aangevraagd en deels toegekend!

“In klinische studies gaan we de haalbaarheid en veiligheid van deze nieuwe genterapie testen, zodat we straks meer patiënten kunnen helpen. De donaties aan het Doelfonds Leukemie van de Bontius Stichting leveren welkome bijdragen aan deze onderzoeken. Daar zijn we dankbaar voor.”

Dr. Mirjam Heemskerk

Staflid van de afdeling Hematologie
en hoofd van het lab voor Experimentele Hematologie

Vaten van slag na hartchirurgie

Bij patiënten met hartfalen is de pompkracht van het hart verminderd. Met leefregels en medicijnen wordt geprobeerd het hart te ontlasten, maar soms is dat niet afdoende. In de afgelopen jaren zijn er nieuwe chirurgische technieken ontwikkeld die de pompfunctie van het hart kunnen verbeteren. Een nadeel van deze operaties is dat de bloedvaten van een aantal van deze patiënten na afloop van de grote hartoperatie open gaan staan en niet meer kunnen samenknijpen. Dit leidt bij een deel van deze patiënten tot vasoplegie: een zeer lage bloeddruk, die slecht reageert op vaatvernauwende medicijnen. Met dank aan bijdragen van onder andere Stichting Zabawas wordt gewerkt aan onderzoek om dit probleem op te lossen.

Om te snappen waarom patiënten na een operatie bij hartfalen vasoplegie ontwikkelen is de VASOR-studie opgezet. Dit is een prospectieve studie waarbij onderzoekers de vaatwandreacties van patiënten met hartfalen vergelijken met die van patiënten zonder hartfalen. In een tweede project wordt onderzocht welke behandelingen mogelijk zijn om de ontregeling van de vaatreacties op te heffen of te voorkomen. De onderzoekers analyseren hiervoor onder andere bloed, urine en weefsel van patiënten.

Aan de hand van de VASOR-studie worden twee strategieën ontwikkeld: een preventieve strategie om het risico op vasoplegie te verlagen en een therapeutische strategie om de gevolgen van vasoplegie te beperken. Een voorbeeld van zo'n strategie is het gebruik van de Cytosorb. Dit filter wordt tijdens de operatie aan de hartlongmachine gekoppeld en zorgt ervoor dat een deel van de vaatverwijdende stoffen die het lichaam produceert als reactie op de operatie wordt weggevangen. De onderzoekers verwachten dat de prikkel die het vaatsysteem uit balans brengt hierdoor vermindert waardoor de kans op vasoplegie kleiner wordt en operaties bij hartfalen veiliger.

“Het aantal patiënten dat hartfalenchirurgie ondergaat zal de komende jaren toenemen. Wij verwachten dat we met dit onderzoeksproject - dankzij de giften van donateurs - een goede bijdrage kunnen leveren aan het veiliger en effectiever maken van hartfalenchirurgie. Er is veel expertise in ons centrum op het gebied van hartfalenchirurgie en onderzoek, wat het LUMC een geschikte onderzoekslocatie maakt.”

Dr. M. Palmen

Cardiothoracaal chirurg

Onderzoekers kweken netvliezen met nachtblindheid

Onderzoekers van het LUMC zijn erin geslaagd om netvliezen te kweken uit huidcellen van patiënten met nachtblindheid (retinitis pigmentosa). De onderzoekers gebruikten een recent ontwikkelde methode om netvliezen te kweken uit stamcellen, gemaakt uit huidcellen van volwassen patiënten. Door deze gekweekte netvliezen te vergelijken met gezonde netvliezen, kunnen onderzoekers de ziekte beter begrijpen.

Bij een belangrijk deel van de kinderen met retinitis pigmentosa worden de klachten veroorzaakt door mutaties in het CRB1 gen. Door de mutaties werkt het CRB1 eiwit niet voldoende. Dit eiwit speelt samen met het CRB2 eiwit een belangrijke rol bij het ordenen van fotoreceptoren in het netvlies en het voorkomen van netvliesdegeneratie. De onderzoekers hopen de gekweekte netvliezen in de toekomst in te zetten bij het testen van gentherapie, bestemd voor de behandeling van CRB1 patiënten met nachtblindheid. Dit onderzoek is via de Bontius Stichting gesteund door een privé-schenking uit het Verenigd Koninkrijk.

“Dankzij de privé-schenking werd het mogelijk om de gepatenteerde technologie verder te ontwikkelen. Inmiddels is het gerenommeerd klinisch gentherapiebedrijf HORAMA ingestapt voor de gewenste farmaceutische en klinische CRB1 gentherapie studies.”

Dr. Jan Wijnholds

Associate professor Oogheelkunde

Eierstokkanker beter zichtbaar maken

De behandeling van eierstokkanker in een gevorderd stadium bestaat uit een combinatie van een operatie en chemotherapie. Of een patiënt voorafgaand aan de operatie chemotherapie krijgt toegediend, is afhankelijk van haar klinische conditie en de mate waarin uitzaaiingen tijdens de operatie verwijderd kunnen worden. Dit laatste wordt ingeschat met een CT-scan, die helaas vaak een onderschatting geeft van de uitgebreidheid van de ziekte. In 2019 heeft de sectie Oncologie van de afdeling Gynaecologie en Verloskunde van het LUMC een subsidie gekregen voor onderzoek om uitzaaiingen bij eierstokkanker beter zichtbaar te maken.

Ons onderzoek richt zich op het toedienen van specifieke stoffen die zich binden aan de eierstokkankercellen en niet aan het omliggende gezonde weefsel. We hebben inmiddels een specifieke stof gevonden die - gekoppeld aan een lichtgevende stof - de kankercellen tijdens de operatie beter zichtbaar maakt. Met een donatie van Stichting Zabawas gaan we onderzoeken of we met behulp van deze stof uitzaaiingen ook vóór de operatie vollediger in beeld kunnen brengen met een PET/CT-scan. Daardoor kan in de toekomst hopelijk zorgvuldiger worden ingeschat of een patiënt beter eerst een operatie of eerst chemotherapie kan ondergaan.

“Eierstokkanker is de meest voorkomende doodsoorzaak onder de gynaecologische kankersoorten in ontwikkelde landen. Voor een succesvolle behandeling is het van belang om de uitzaaiingen van eierstokkanker zowel voor als tijdens de operatie nauwkeurig zichtbaar te maken, zodat patiënten een gerichte behandeling kunnen krijgen en zoveel mogelijk eierstokkanker kan worden verwijderd.”

Dr. Inge Peters

Arts-assistant Gynaecologie

Op zoek naar therapie voor zeldzaam sarcoom

Kwaadaardige bot- en wekedelentumoren, sarcomen, bestaan in meer dan 50 verschillende subtypen. Het spindelcel rhabdomyosarcoom (SCRMS) is een sarcoom van de skeletspieren. Omdat het een zeer zeldzame aandoening is, is er nog geen specifieke behandelingsmethode vastgesteld. Met financiële steun van Stichting Dioraphte gaat een onderzoeksgroep onder leiding van dr. Károly Szuhai nu op zoek naar gerichte therapie.

Om een therapie te vinden brengen de onderzoekers de gen-netwerken in kaart die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van SCRMS. Zij hebben met behulp van next generation sequence analysetechnieken – waarbij het hele genoom van de patiënt in kaart wordt gebracht – bij patiënten met dit sarcoom een specifieke mutatie in het MYOD1-gen ontdekt. Deze mutatie is later in meerdere volwassenen en kinderen met SCRMS gevonden. In het laboratorium proberen onderzoekers nu om het gemuteerde gen in een gekweekte cel met genetische modificatie (CRISPR/Cas9 genoom editing) te veranderen naar het normale gen. Dit onderzoek in het laboratorium levert veel kennis op. We leren bijvoorbeeld welk genen-netwerk leidt tot het ontwikkelen van SCRMS, welk proces precies leidt tot de tumor, hoe spieren zich normaal gesproken ontwikkelen en welke genen gebruikt zouden kunnen worden voor het ontwikkelen van medicijnen.

“Ons onderzoek leidt tot inzicht in de processen en netwerken die een rol spelen bij de dodelijke ziekte SCRMS. Hopelijk kan dit inzicht in de toekomst bijdragen aan een gerichte behandeling. Wij verwachten dat we met de resultaten van onze studie samen met professor Tapscott van de afdeling Humane Biologie van het Fred Hutchinson Cancer Center in Seattle een NIH of EU-project kunnen aanvragen om onze resultaten te testen en toe te passen in een klinische studie.”

Dr. Károly Szuhai

Associate professor Cell and Chemical Biology

4.2. Nalatenschap

Cardiovasculaire pijn bij mannen en vrouwen

In Nederland zijn er ongeveer 1,55 miljoen mensen met een hart- of vaatziekte en per dag overlijden meer dan 100 mensen hieraan. Opvallend is dat meer dan de helft van deze sterfgevallen vrouwen zijn. In de afgelopen jaren neemt de aandacht voor het vrouwenhart en de verschillen tussen mannen en vrouwen toe. Onderzoek wijst erop dat het cardiovasculaire systeem bij vrouwen mogelijk anders is aangelegd of functioneert.

De manier waarop mannen en vrouwen pijn ervaren lijkt te verschillen, wat kan leiden tot verschillen in de snelheid waarmee een hartziekte wordt herkend en behandeld. Hoewel het zeer goed mogelijk is dat het ervaren van pijn mede wordt bepaald door de psyche en sociale omgeving, kunnen hier ook biologische verschillen aan ten grondslag liggen. Pijnperceptie wordt namelijk in het lichaam waargenomen via het sensorische zenuwstelsel, een complex stelsel waarvan nog weinig bekend is als het gaat over de verschillen tussen mannen en vrouwen in anatomie, functie en regulatie. Voor een goed patiëntenbeleid is het belangrijk dat we hierover meer te weten komen.

Met de nalatenschap van prof. dr. E.C.M (Bep) Hoefsmit doet een team onder leiding van prof. dr. Marco de Ruiter en cardioloog dr. Monique Jongbloed van de afdeling Anatomie en Embryologie van het LUMC onderzoek naar cardiovasculaire pijn. Ze kijken hierbij tot in detail naar verschillen in zenuwregulatie en pijnperceptie bij mannen en vrouwen.

“Met ons onderzoek leggen we de basis voor een optimale cardiologische zorg voor mannen en vrouwen. De nalatenschap die dit mogelijk maakt heeft voor ons een bijzondere dimensie omdat het een bijzondere vrouw betreft die haar proefschrift over cardiovasculair onderzoek destijds op onze afdeling Anatomie & Embryologie voltooid heeft.”

Prof. dr. Marco de Ruiter

Hoogleraar Klinische en experimentele anatomie

4.3 Fellowship

Tommy van Solinge zet onderzoek naar hersentumoren voort

Glioblastoom is een kwaadaardige hersentumor. Tommy van Solinge doet in Boston onderzoek naar de communicatie tussen de tumorcellen van het glioblastoom en de omliggende cellen, het zogenoemde tumor-micromilieu. Hij wordt begeleid door prof. dr. Wilco Peul en dr. mr. Marike Broekman, die beiden op de afdeling Neurochirurgie van het LUMC werken. In Boston wordt hij begeleid door dr. Xandra Breakefield, professor aan de Harvard Medical School.

De wetenschappelijke scholing van Van Solinge in het Massachusetts General Hospital heeft grote waarde voor het LUMC. Het onderzoek is mogelijk door trouwe steun van de Johannes Stichting. In 2019 ontving de Bontius Stichting van deze donateur opnieuw een bijdrage voor het Fellowship van Van Solinge, dat loopt van 2018 tot en met 2020.

Glioblastoom treft in Nederlands jaarlijks zo'n 1100 mensen en is daarmee de meest voorkomende kwaadaardige hersentumor. Ondanks agressieve behandeling, bestaande uit chirurgie, bestraling en chemotherapie, overlijdt de meerderheid van de patiënten binnen 16 maanden na de diagnose. Artsen, onderzoekers en patiënten maken zich al jaren hard voor betere therapieën voor deze ziekte.

Glioomcellen beïnvloeden hun directe omgeving: de tumorcellen zorgen ervoor dat de gezonde cellen de tumor ondersteunen en beschermen. Door beter te begrijpen hoe een glioom deze gezonde cellen aanzet tot ondersteuning van de tumor, wil Van Solinge manieren vinden om dit proces te verstoren. Daarmee wordt de tumor hopelijk kwetsbaarder voor therapieën en de eigen immuunrespons.

“Mijn hartelijke dank aan de Johannes Stichting voor het blijven steunen van mijn onderzoek naar glioblastoom. Zonder deze financiële bijdragen in de afgelopen jaren is mijn onderzoek in Boston niet mogelijk. Ik hoop mijn promotie dit jaar af te ronden en mijn kennis in te kunnen zetten tijdens mijn verdere carrière als arts. Mijn doel is om een brug te bouwen tussen (lab)onderzoek en de patiënt in de kliniek. Zo kunnen patiënten sneller gebruik maken van de nieuwste ontwikkelingen en kunnen we in het lab meer leren van de klinische praktijk.”

Tommy van Solinge

Arts en onderzoeker in opleiding Neurochirurgie

4.4 Bijzondere acties van donateurs

Samen sterk tegen prostaatanker

Prostaatanker is de meest voorkomende vorm van kanker bij mannen. Ongeveer een kwart van deze patiënten krijgt te maken met uitzaaiingen. Waarom bij sommige prostaattumoren uitzaaiingen ontstaan en bij andere niet, is nog grotendeels onbekend. In het project Samen sterk tegen prostaatanker slaan onderzoekers van het LUMC en het Reinier de Graaf Ziekenhuis de handen ineen om met meer kennis de zorg voor mannen met prostaatanker te verbeteren.

De onderzoekers gaan op zoek naar genetische kenmerken – DNA, RNA en eiwitveranderingen – die kunnen voorspellen hoe de ziekte zich gedraagt bij een patiënt. Voor het onderzoek worden stukjes tumorweefsel van een grote groep patiënten (circa 200) onderzocht. Tegelijkertijd wordt met geavanceerde technologie (CyTOF) onderzoek gedaan naar de natuurlijke afweer tegen prostaatkankercellen.

Dankzij dit onderzoek is naar verwachting in de toekomst aan de hand van RNA-expressieprofielen een betere prognose mogelijk en ontstaat meer zicht op de kans dat een patiënt uitzaaiingen ontwikkelt. Dat betekent dat een groter deel van de mannen gerust gesteld kan worden en toekan met minder controles, wat leidt tot afname van angst en stress bij de patiënt en zijn familie. Meer inzicht in de natuurlijke afweer tegen prostaatanker biedt bovendien handvatten voor het ontwikkelen van nieuwe therapieën voor mannen die wel uitzaaiingen krijgen.

“In het LUMC verkeren we in de unieke omstandigheid dat we geavanceerde sequencing-technieken kunnen toepassen op kankerweefsel én met één enkel onderzoek iedere individuele prostaattumor kunnen onderzoeken op de aan- of juist afwezigheid van natuurlijke afweercellen. We zijn erg blij met de donatie van Stichting Team Westland, die ervoor zorgt dat we dit onderzoek kunnen doen.”

Dr. Tom van Wezel
Associate professor Pathologie

Prof. dr. Susanne Osanto
Hoogleraar Pathologie

Benefietavond voor Vroege opsporing van kanker

Lions Club Nieuwkoop organiseerde in mei 2019 een feestelijke benefietavond die ruim € 78.000 opbracht. De schenking is bestemd voor het onderzoek naar vroege opsporing en behandeling van kanker, onder leiding van prof. dr. Rob Tollenaar en dr. Wilma Mesker. De Hooglandsche Kerk in Leiden was het decor voor een sfeervolle avond. Onder andere een loterij en een veiling droegen bij aan de prachtige opbrengst.

De bijdrage van Lions Club Nieuwkoop geeft een belangrijke impuls aan het onderzoek naar vroege opsporing en behandeling van kanker. Hoe eerder kanker wordt ontdekt, hoe groter de kans op genezing. Bovendien zijn bij een vroege diagnose doorgaans minder zware behandelingen nodig. Onderzoekers in het team van professor Tollenaar en dr. Mesker werken aan een betrouwbare en simpel uit te voeren bloedtest voor vroege opsporing van kanker en aan onderzoeken voor een behandeling op maat.

Het onderzoek kon ruim vijf jaar geleden starten dankzij een initiatief van het toenmalige Genootschap Landgoed Keukenhof. Het initiatief van het genootschap is inmiddels voortgezet door het Fonds op Naam 'Bollenstreekfonds voor vroege opsporing van kanker'.

“Met ons onderzoek willen we kanker zo vroeg mogelijk op het spoor komen en daarmee de kans op genezing vergroten. Dat doen we onder andere door een eenvoudige en betrouwbare bloedtest te ontwikkelen die kanker opspoorst als de ziekte nog in een voor- of beginstadium is. Ons onderzoek is mogelijk dankzij schenkingen van het Bollenstreekfonds en donateurs zoals Lions Club Nieuwkoop. We danken iedereen heel hartelijk voor hun trouwe steun en inzet om ons onderzoek een stap verder te brengen.”

Prof. dr. Rob Tollenaar
Hoogleraar Heelkunde

Dr. Wilma Mesker
Associate professor Heelkunde

Jaarrekening

5. Balans Bontius Stichting (na verwerking resultaat)

<u>Activa</u>	Ref.	31-12-2019 €	31-12-2018 €
Financiële vaste activa			
Effecten	1	6.363.840	5.677.138
Vlottende activa			
Vorderingen	2	56.411	84.369
Liquide middelen	3	2.204.936	1.431.399
<i>Totaal vlottende activa</i>		<u>2.261.347</u>	<u>1.515.768</u>
Totaal Activa		<u>8.625.187</u>	<u>7.192.906</u>
<u>Passiva</u>		31-12-2019 €	31-12-2018 €
Reserves en fondsen			
Bestemmingsreserve	4	7.449.261	6.556.525
Continuïteitsreserve		663.346	607.551
<i>Totaal Reserves en fondsen</i>		<u>8.112.607</u>	<u>7.164.076</u>
Kortlopende schulden			
Nog te betalen kosten	5	512.580	28.830
<i>Totaal kortlopende schulden</i>		<u>512.580</u>	<u>28.830</u>
Totaal Passiva		<u>8.625.187</u>	<u>7.192.906</u>

6. Staat van baten en lasten

<u>Baten</u>	Ref.	Begroting		
		2019 €	2019 €	2018 €
Geormerkte donaties:				
- Particulieren		936.954	p.m.	380.683
- Bedrijven		96.552	p.m.	228.445
- Andere organisaties zonder winststreven		<u>1.159.363</u>	<u>p.m.</u>	<u>1.117.738</u>
Som van de geormerkte donaties	6	2.192.869	2.220.000	1.726.866
Ongeormerkte donaties:				
- Particulieren		8.215	p.m.	66.416
- Bedrijven		3.869	p.m.	680
- Andere organisaties zonder winststreven		<u>28.260</u>	<u>p.m.</u>	<u>38.585</u>
Som van de ongeormerkte donaties	7	40.344	89.000	105.681
Som van de baten		<u>2.233.213</u>	<u>2.309.000</u>	<u>1.832.547</u>
 <u>Lasten</u>				
Besteed aan doelstellingen	8	2.183.015	2.374.000	1.638.247
Wervingskosten	9	14.510	31.400	14.081
Kosten beheer en administratie	10	9.458	p.m.	8.972
Som van de lasten		<u>2.206.983</u>	<u>2.405.400</u>	<u>1.661.300</u>
Financiële baten en lasten	11	922.301	125.000	-215.777
Som van baten en lasten		<u><u>948.531</u></u>	<u><u>28.600</u></u>	<u><u>-44.530</u></u>

7. Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'organisaties zonder winststreven'.

Feitelijk vestigingsadres en inschrijvingsnummer handelsregister

De Bontius Stichting is feitelijk gevestigd op Albinusdreef 2, 2333 ZA te Leiden en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41169549.

De jaarrekening is opgemaakt op 14 juli 2020.

Activiteiten van de stichting

De stichting heeft ten doel het bevorderen van de academische geneeskunde in de ruimste zin van het woord. De stichting heeft niet het behalen van winst als oogmerk.

Continuïteit van de activiteiten

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Valutaomrekening

De jaarrekening luidt in euro's, hetgeen de functionele en presentatievaluta van de stichting is.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen historische kostprijs.

Overige vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Effecten

Effecten zijn gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de opgaven van de Floris van Lanschot Bankiers. Gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten worden verantwoord in de resultatenrekening. De effecten worden aangehouden voor directe aanwending in het kader van doelstellingen dan wel ter belegging.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen, de tegoeden op bankrekeningen en wissels en cheques. Deposito's worden onder liquide middelen opgenomen indien zij in feite — zij het eventueel met opoffering van rentebaten — ter onmiddellijke beschikking staan. Liquide middelen die (naar verwachting) langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de vennootschap, worden als financiële vaste activa gerubriceerd. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. Bij kortlopende schulden is dit meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten

Onder baten zijn opgenomen donaties en overige baten. Geoormerkte donaties komen ten goede van de betreffende doelstelling. Ongeoormerkte donaties komen ten goede van de stichting. Resultaten op doelstellingen worden opgenomen in de bestemmingsreserve. Overige resultaten komen ten gunste / laste van de continuïteitsreserve.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Personeelsleden

Bij de stichting waren in 2019 geen personeelsleden in dienst. De personeelskosten hebben uitsluitend betrekking op doorberekeningen vanuit het LUMC inzake projecten.

Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

8. Toelichting op de balans Bontius Stichting

<i>1. Effecten</i>	2019	2018
	€	€
Saldo 1 januari	5.677.138	6.018.697
Mutatie effecten	686.702	-341.559
Totaal effecten	<u>6.363.840</u>	<u>5.677.138</u>

Het bestuur heeft besloten om voor een defensief beleggingsprofiel te kiezen met als primair beleggingsdoel (geïndexeerd) vermogensbeheer. Het vermogensbeheer van de Bontius Stichting wordt uitgevoerd door Floris van Lanschot Bankiers.

De mutatie van het effectendepot wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door herbelegging van dividenduitkeringen en koersresultaten op de effectenportefeuille.

<i>2. Vorderingen</i>	2019	2018
	€	€
Nog te ontvangen voorgaand boekjaar	56.411	84.369
Totaal vorderingen	<u>56.411</u>	<u>84.369</u>

In 2020 zijn voor € 47.341 aan donaties ontvangen welke betrekking hebben op 2019. De ontvangen donaties zijn in 2019 als vordering opgenomen waardoor de donaties worden toegewezen aan het jaar waarop deze betrekking heeft.

Onder de vorderingen is de betaalde dividendbelasting 2019 (€ 9.071) opgenomen. De Bontius Stichting is niet onderworpen aan vennootschapsbelasting waardoor betaalde dividendbelasting kan worden teruggevraagd.

<i>3. Liquide middelen</i>	2019	2018
	€	€
Rekening Courant Bankrekeningen	2.156.896	1.377.820
Rekening Courant Beleggingsrekening	48.040	53.579
Totaal liquide middelen	<u>2.204.936</u>	<u>1.431.399</u>

Onder de liquide middelen zijn de gelden opgenomen die op bankrekeningen staan en het saldo dat liquide wordt aangehouden op de beleggingsrekening.

De mutatie van de rekening courant wordt nagenoeg volledig door onderstaande veroorzaakt:

In 2019 zijn voor verschillende LUMC onderzoeksprojecten donaties ontvangen. Het totaal van de ontvangen donaties betreft € 2.233.213. Onder deze donaties zijn vorderingen opgenomen van donaties welke in 2020 zijn ontvangen, maar betrekking hebben op boekjaar 2019. In 2019 is € 2.183.015 aan LUMC projecten betaald.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

<i>4. Reserves en fondsen</i>	2019	2018
	€	€
Bestemmingsreserve	7.449.261	6.556.525
Continuïteitsreserve	663.346	607.551
Totaal Reserves en fondsen	<u>8.112.607</u>	<u>7.164.076</u>

<i>Verloopoverzicht Bestemmingsreserve</i>	2019	2018
	€	€
Saldo 1 januari	6.556.525	6.661.181
Mutatie Bestemmingsreserve	892.736	-104.656
Totaal Bestemmingsreserve	<u>7.449.261</u>	<u>6.556.525</u>

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt weergegeven

<i>Projecten</i>	<i>Saldo</i>	<i>Geormerkte</i>	<i>Opbrengst</i>	<i>Overige</i>	<i>Koers</i>	<i>Rente</i>	<i>Bet. en Verm.</i>	<i>Onderzoeks</i>	<i>Saldo</i>
	<i>1 januari</i>	<i>donaties</i>	<i>uit effecten</i>	<i>baten</i>	<i>resultaat</i>	<i>baten /lasten</i>	<i>beheer</i>	<i>projecten</i>	<i>31 december</i>
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Projecten Bontius	648.873	1.934.272	0	0	0	0	0	-1.813.034	770.111
Projecten Van de Kamp	319.845	0	2.642	237	35.585	0	-1.342	-184.978	171.989
Projecten Reumatologie	1.443.978	0	13.674	2.246	216.118	0	-7.714	0	1.668.302
Projecten Beeldverwerking	135.461	21.250	1.321	148	19.485	0	-759	-46.056	130.850
Projecten Heelkunde	431.928	11	3.952	649	62.473	0	-2.283	0	496.730
Projecten Leukemie	625.299	119.862	5.769	947	91.163	0	-3.335	-63.947	775.758
Projecten Lumina	667.385	7.383	6.409	1.053	101.307	0	-3.658	0	779.879
Projecten Urologie	264.268	78.600	2.563	421	40.523	0	-1.517	-25.000	359.858
Projecten Longziekten	54.243	1.713	0	0	0	0	-131	0	55.825
Projecten Herman Snellen	773.775	0	7.584	1.246	119.879	0	-4.310	0	898.174
Projecten Medische Oncologie	250.131	0	2.405	395	37.989	0	-1.416	0	289.504
Projecten Radiotherapie	248.745	0	2.405	395	37.989	0	-1.415	0	288.119
Projecten Jo Keur	316.273	0	2.563	421	40.523	0	-1.506	0	358.274
Projecten LUMC Kankerfonds	215.124	29.278	0	0	0	0	-140	0	244.262
Projecten Jon J. Rood	161.197	500	0	0	0	0	-71	0	161.626
Totaal bestemmingsreserve	<u>6.556.525</u>	<u>2.192.869</u>	<u>51.287</u>	<u>8.158</u>	<u>803.034</u>	<u>0</u>	<u>-29.597</u>	<u>-2.133.015</u>	<u>7.449.261</u>

De bestemmingsreserve wordt gevormd door donaties met een geormerkte bestemming. De onttrekking van de bestemmingsreserve voor een geormerkt onderzoeksproject vindt plaats in overleg met de projectleider van het betreffende onderzoeksproject.

<i>Verloopoverzicht Continuïteitsreserve</i>	2019	2018
	€	€
Saldo 1 januari	607.551	547.425
Mutatie Continuïteitsreserve	55.795	60.126
Totaal Continuïteitsreserve	<u>663.346</u>	<u>607.551</u>

Het verloop van de continuïteitsreserve is als volgt weergegeven

	<i>Saldo 1 januari</i>	<i>Ongeoormerkte donaties</i>	<i>Opbrengst uit effecten</i>	<i>Overige baten</i>	<i>Koers resultaat</i>	<i>Bet. en Verm. beheer</i>	<i>Kosten beheer/ administratie</i>	<i>Onderzoeks projecten</i>	<i>Saldo 31 december</i>
	€	€	€	€	€	€	€		€
Bontius Stichting	607.551	40.344	5.555	913	87.796	-4.845	-23.968	-50.000	663.346
Totaal continuïteitsreserve	<u>607.551</u>	<u>40.344</u>	<u>5.555</u>	<u>913</u>	<u>87.796</u>	<u>-4.845</u>	<u>-23.968</u>	<u>-50.000</u>	<u>663.346</u>

Vooruitlopend op een besluit door het bestuur is het resultaat boekjaar 2019 ten gunste van de reserves en fondsen gebracht. Het resultaat van de doelfondsen en de geoormerkte donaties wordt ten laste gebracht van de bestemmingsreserve. Het resultaat van de ongeoormerkte donaties en kosten beheer en administratie worden ten gunste gebracht van de continuïteitsreserve.

<i>5. Kortlopende schulden</i>	2019	2018
	€	€
Nog te betalen kosten:		
Bijdragen projecten	503.028	12.055
Overige kosten	9.552	16.775
Totaal Kortlopende schulden	<u>512.580</u>	<u>28.830</u>

De Bontius Stichting heeft in 2020 aan geoormerkte onderzoeksprojecten een geoormerkte donatie uitgekeerd welke in 2019 was toegewezen. In boekjaar 2019 is de doorbetaling van € 503.028 als kortlopende schuld – bijdrage projecten – aan het geoormerkte onderzoeksproject opgenomen.

De kosten voor de accountantscontrole 2019 zijn voor € 9.300 opgenomen onder kortlopende schulden, overige kosten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Als gevolg van de Coronavirusepidemie kondigde de Nederlandse overheid begin maart 2020 een aantal drastische maatregelen af, waardoor het openbare leven in Nederland nagenoeg tot stilstand kwam. De overheidsmaatregelen (intelligente lock-down en social distancing) hebben geen gevolgen voor de bedrijfsvoering en het voortbestaan van de Bontius Stichting voor het jaar 2020 en daarna.

Wel is op dit moment nog onvoldoende duidelijk wat het langetermijneffect is van het stilleggen of vertragen van onderzoeksprojecten op het financiële resultaat van de Bontius Stichting.

9. Toelichting op de staat van baten en lasten

Bontius Stichting

6. Geormerkte donaties	2019	2018
	€	€
- Particulieren	936.954	380.683
- Bedrijven	96.552	228.445
- Andere organisaties zonder winststreven	1.159.363	1.117.738
Totaal geormerkte donaties	2.192.869	1.726.866

De bijdragen hebben betrekking op geormerkte donaties aan de Bontius Stichting. Deze donaties worden in overleg met de projectleider van het betreffende geormerkte onderzoeksproject beschikbaar gesteld.

De ontvangen geormerkte donaties van particulieren zijn in 2019 hoger dan in 2018. Dit wordt veroorzaakt door een ontvangen nalatenschap van € 230.872. Tevens is hier de gift van € 150.360 van een particuliere donateur uit het Verenigd Koninkrijk verantwoord. Daarnaast zijn hier ontvangen giften van particuliere donateurs in enkele Fondsen op Naam verantwoord.

7. Ongeormerkte donaties	2019	2018
	€	€
- Particulieren	8.215	66.416
- Bedrijven	3.869	680
- Andere organisaties zonder winststreven	28.260	38.585
Totaal ongeormerkte donaties	40.344	105.681

De bijdragen hebben betrekking op niet geormerkte donaties aan de Bontius Stichting. In 2019 zijn minder wervingsinspanningen verricht voor ongeormerkte donaties dan in 2018.

8. Besteed aan doelstellingen	2019	2018
	€	€
Besteed aan doelstellingen	2.183.015	1.638.247
Totaal besteed aan doelstellingen	2.183.015	1.638.247

De Bontius Stichting heeft in 2019 voor € 2.183.015 bijgedragen aan LUMC-onderzoeksprojecten. De donaties met een geormerkte bestemming worden in overleg met de projectleider aan het betreffende LUMC onderzoeksproject doorbetaald. Ontvangen donaties met een geormerkte bestemming zijn conform de doelstelling van de stichting daadwerkelijk overgeboekt naar LUMC onderzoeksprojecten.

<i>9. Wervingskosten</i>	2019	2018
	€	€
Wervingskosten	14.510	14.081
Totaal wervingskosten	14.510	14.081

De wervingskosten hebben betrekking op de ontwikkeling van algemene communicatiemiddelen van de Bontius Stichting zoals website, brochures, research reports en donateur-/relatie-events.

<i>10. Kosten beheer en administratie</i>	2019	2018
	€	€
Overig	9.458	8.972
Totaal kosten beheer en administratie	9.458	8.972

De overige kosten onder kosten beheer en administratie betreffen accountantskosten.

<i>11. Financiële baten en lasten</i>	2019	2018
	€	€
Betalingsverkeer en vermogensbeheer	-34.442	-34.343
Opbrengsten uit effecten	56.842	105.007
Koersresultaat	890.830	-294.057
Rente baten / lasten	0	-2
Overige baten	9.071	7.618
Totaal financiële baten en lasten	922.301	-215.777

De opbrengst uit effecten geeft het resultaat van dividendopbrengsten en opbrengsten op waardepapieren weer.

Het koersresultaat wordt veroorzaakt door het fluctueren van de waarden van waardepapieren in de effectenportefeuille.

De ontvangen of betaalde rente is opgenomen onder de financiële baten en lasten. In 2019 is geen rente ontvangen of betaald.

De Bontius Stichting is niet onderworpen aan de vennootschapsbelasting waardoor betaalde dividendbelasting kan worden teruggevraagd bij de Belastingdienst. Onder de overige baten is de betaalde dividendbelasting 2019 opgenomen.

Overige gegevens

10. Statutaire winstregeling

Vooruitlopend op een besluit hiertoe door het stichtingsbestuur is het geconsolideerde resultaat boekjaar 2019 conform onderstaande opzet verwerkt in de jaarrekening.

<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	2019	2018
	€	€
Bestemmingsreserve	892.736	-104.656
Continuïteitsreserve	55.795	60.126
	948.531	-44.530

11. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Bontius Stichting

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Bontius Stichting te Leiden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Bontius Stichting op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties (RJ 650).

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de staat van baten en lasten over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Bontius Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van ontwikkelingen omtrent Corona

De ontwikkelingen rondom de Corona (Covid-19) pandemie hebben grote invloed op mensen, onze samenleving en de economie. Dit heeft ook impact op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven. De jaarrekening en onze controleverklaring daarbij zijn gebaseerd op de condities op het moment dat deze zijn opgemaakt en de situatie kan voortdurend wijzigen. De impact van deze ontwikkelingen op Bontius Stichting is uiteengezet in het bestuursverslag op pagina 9 en in de toelichting opgenomen bij de gebeurtenissen na balansdatum op pagina 29. Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 650 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 650.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 14 juli 2020

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. D.J. Zwaan RA

